

Barn, unge og utenforskap

Innstilling fra programforberedende utvalg

Oslo Høyre

1 Innstilling fra programforberedende utvalg "Barn, unge og utenforskap"

2 Innledning

3 Utvalget har bestått av Håvard B. Øvregård (leder), Arina Aamir, Karsten Gjesdal Bech, Arne
4 Bruusgaard, Nina Thürmer Ford, Roble Wais og Nikolai Bjerke Dyvik (rådgiver/sekretær).
5 Utvalget har hatt fem møter: 12. februar, 4 mars, 24. mars, 16. april og 28. april. I tillegg har gruppen
6 mellom møtene kommunisert på e-post og i egen gruppe på facebook. Det ble arrangert et åpent
7 medlemsmøte etter utvalgets møte februar 24. mars.

8

9 I tillegg til utvalgets ordinære møter, har utvalgsleder alene eller sammen med en eller flere
10 utvalgsmedlemmer hatt møter med relevante aktører. Dette har inkludert:

- 11 • Sekretariatsleder for politirulleutvalget
- 12 • OsloMet om erfaringene med OsloMet Holmlia
- 13 • Tøffe mama (kvinnegruppe)
- 14 • Info 123 (organisasjon)
- 15 • Arena for alle / Warcusub (organisasjoner)
- 16 • Fri meg (organisasjon)
- 17 • Rektor og viserektor Vestli skole
- 18 • JobLearn
- 19 • Oslo idrettskrets
- 20 • (i tillegg til flere enkeltpersoner)

21

22 Utvalget har på møtene diskutert hele bredden av saksfelt som omfattes av mandatet fra
23 programkomitéen, men har i sine anbefalinger til programkomitéen avgrenset seg til noen
24 tema/områder. Utvalget har gitt sine innspill som punktlister, i stedet for å skrive dette ut til tekstavsnitt.
25 Utvalget har i noen punkt interne dissenser, og forslag fra et mindretall i utvalget er markert med ursiv.

26

27 Utvalget har som del av sitt arbeid en innstilling til hvilke tema, blant de utvalget har tatt opp, som bør
28 prioriteres høyest av programkomitéen.

29

30 Utvalget ønsker at følgende tema prioriteres høyest:

- 31 • Norsk kunnskap hos mødre til barn i barnehage og barneskolen (2-13 år)

32

33 Utvalget ønsker at de følgende to tema prioriteres som henholdsvis nummer to og tre:

- 34 • Deltakelse i fritidsaktivitet for barn og unge (6-19 år)
- 35 • Barn som ikke har egen seng (9-16 år)

36

37 Til sist vil utvalget takke for tilliten og ønske programkomiteen lykke til videre i sitt arbeid.

38

39

40 Innhold

41	Innledning	2
42	Innhold	3
43	Overordnet.....	3
44	Hva er utenforskap?	4
45	Prioriteringer	4
46	Oppfølging av foreldre/foresatte, særlig mødre, til utsatte barn.....	5
47	Barn og unges tilgang til fritidsaktiviteter.....	5
48	Unge i arbeid	6
49	Norskopplæring / introduksjonsprogrammet	6
50	Barnehage	7
51	Språkkunnskap ved skolestart.....	7
52	Skole.....	7
53	Barn i alvorlig eller gjentakende kriminalitet.....	7
54	“Forebygging”	8
55	Forskningsbaserte tiltak.....	8
56	Samarbeid med forskningsinstitusjoner	8
57		

58 Overordnet

- 59 • Hva er utgangspunktet?
 - 60 ○ Oslo er generelt en god by å bo og vokse opp i.
 - 61 ○ Samtidig er det mange barn og unge i Oslo som ikke får den oppveksten de burde ha
 - 62 for å få en god barndom og et godt utgangspunkt for resten av livet
- 63 • Utvalget har sett på barrierer knyttet til:
 - 64 ○ Utdanning
 - 65 ○ Fritidsaktivitet
 - 66 ○ Arbeidsdeltakelse
 - 67 ○ Samt deltakelse i kriminalitet
- 68 • Utvalget har særlig identifisert disse barrierene:
 - 69 ○ Lav norskkunnskap hos foreldre, kombinert med manglende tillit til og kontakt med
 - 70 offentlige instanser (skole, barnehage, politi, nav, barnevern, etc.)
 - 71 ○ Manglende kunnskap (indikatorer og tall) om utenforskap
 - 72 ○ Manglende kunnskap om effekten av tiltak mot utenforskap
 - 73 ○ Uklare konsekvenser av handlinger i strid med samfunnets lover, regelverk og
 - 74 forventninger
- 75 • Utvalget har identifisert en prioritert målgruppe: Foreldre til barn og unge med
- 76 minoritetsbakgrunn, og særlig mødre

- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- Foreldrene (evt. foresatte) legger store føringer for barnas muligheter.
 - Foreldre kan også legge store, og potensielt skadelige, begrensninger for sine barn gjennom;
 - Manglende norskkunnskap, og med det mindre evne til å gi barna et godt grunnlag for å mestre norsk språk.
 - Manglende tillit til offentlige etater, og med det mindre evne til å samarbeide med disse etatene (skole, helsetjeneste, Nav, barnevern, m.m.) til barnas beste.
 - Siden mødre oftest er de som bruker mest tid med barna, og derfor er nærest og har mest påvirkning på dem, er mødrene særlig viktig i denne sammenhengen.

87 Hva er utenforskap?

- 88
- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99
- 100
- 101
- Utvalget har hatt tittel “Barn, unge og utenforskap”.
 - Utvalget har sett behov for å definere hva som i denne sammenhengen bør defineres som utenforskap.
 - Utvalget har særlig sett på barrierer knyttet til tre områder (utdanning, fritidsaktivitet og arbeidsdeltakelse), og følgelig er det utenforskap på disse områdene som har vært utgangspunktet for utvalgets arbeid.
 - Utvalget sier videre i et av sine utgangspunkt: “Samtidig er det mange barn og unge i Oslo som ikke får den oppveksten de burde ha for å få en god barndom og et godt utgangspunkt for resten av livet.”
 - På bakgrunn av dette er utenforskap som reduserer barns mulighet til “en god barndom og et godt utgangspunkt for resten av livet” å se på som utenforskap som utvalget har ønsket å følge opp i sitt arbeid.
 - Utvalget mener at manglende forståelse av kulturelle koder i det norske samfunnet kan bidra sterkt til utenforskap. Det samme gjelder en dårlig økonomisk situasjon.

102 Prioriteringer

- 103
- 104
- 105
- 106
- 107
- 108
- 109
- 110
- 111
- 112
- 113
- 114
- 115
- 116
- 117
- Utvalget mener at Høyre må prioritere i innsatsen mot utenforskap
 - Dette betyr at Høyre i perioden 2027-2031 skal arbeide målrettet for å redusere noen utvalgte indikatorer for utenforskap
 - I dette arbeidet skal Høyre:
 - Etablere tall for den aktuelle indikatoren, og bruke oppdaterte tall for indikatoren som styringsverktøy.
 - Sikre bedre kunnskap om hvilke tiltak som har effekt, og som utgangspunkt søke samarbeid med forskingsaktører.
 - Utvalget mener at de følgende indikatorene skal prioriteres:
 1. Norskkunnskap hos mødre til barn i barnehage og barneskolen (2-13 år)
 2. Deltakelse i fritidsaktivitet for barn og unge (6-19 år)
 3. Barn som ikke har egen seng (9-16 år)
 - Barnehage for barn fra 2 år (2-3 år)
 - Barn som bytter skole mer enn en gang (7-13 år)
 - Arbeidserfaring (sommer-/deltidsjobb) for unge (16-19 år)

- 118 ○ Effekt av offentlige tiltak for å få unge i arbeid (19-25 år)
- 119 ○ Effekt av norskopplæring for voksne
- 120
- 121 ● For disse indikatorene skal Høyre i byråd 2027-2031:
- 122 ○ Offentliggjøre årlige rapporter for
 - 123 ▪ Status (beste tilgjengelige tall)
 - 124 ▪ Delbydeler/områder med særlig høye tall
 - 125 ▪ Tiltak for å redusere faktoren for utenforskap
 - 126 ▪ Vurdert effekt av tiltakene
- 127 ○ Disse skal utformes i samarbeid med forskningsmiljø

128 Oppfølging av foreldre/foresatte, særlig mødre, til utsatte 129 barn

- 130 ● Definisjonen på hvem som er utsatte barn, må vurderes basert på hvordan barn i ulike
- 131 demografiske grupper er overrepresentert i utenforskap (jf. før nevnte faktorer; utdanning,
- 132 fritidsaktiviteter, arbeidsliv og kriminalitet)
- 133 ● Mange av disse barna har mindre daglig kontakt med far, og større daglig kontakt med mor.
- 134 ● Blant disse mødrene er det en betydelig andel med lav norskkunnskap og/eller lav kunnskap
- 135 om og forståing av norsk kultur og offentlige instanser.
- 136 ● Utvalget mener at denne gruppen bør prioriteres, og med følgende tiltak
 - 137 ○ Norskopplæring, for de med lav norskkunnskap
 - 138 ○ Bidrag til å sende barn i barnehage i toårsalder
 - 139 ○ Tillit til og meningsfull dialog med offentlige instanser
 - 140 ▪ Dette gjelder for alle skole og helsetjenester
 - 141 ▪ Dette gjelder for en betydelig gruppe kontakt med Nav
 - 142 ▪ Dette gjelder for noen kontakt med barnevern, politi m.m.
- 143 ● Utvalget mener at det særlig må vurderes hvordan denne gruppen skal følges opp i tilfeller der
- 144 de aktivt motarbeider det som er barnas beste.
 - 145 ○ Utvalget mener at man bør vurdere hvordan offentlige ytelser til foreldre kan ha en
 - 146 negativ uønsket effekt for barna, og at Høyre i Oslo skal prøve å endre innretningen til
 - 147 slike ytelser, inkludert å vurdere å sette nye krav til å motta ytelser.

148 Barn og unges tilgang til fritidsaktiviteter

- 149 ● Indikatorer:
 - 150 ○ Tall på deltakelse i fritidsaktivitet i ulike deler av byen
 - 151 ○ Tall på deltakelse i fritidsaktivitet blant barn i familier som mottar økonomisk
 - 152 sosialhjelp (fra alle Nav-kontor)
 - 153 ○ Tall på deltakelse i fritidsaktivitet blant barn som blir fulgt opp av barnevernet
 - 154 ○ Tall på deltakelse i fritidsaktivitet blant elever i 5.-7. klasse på prioriterte skoler (i
 - 155 områder med større risiko for utenforskap)
- 156 ● Tiltak:

- 157 ○ Sette av penger til å kunne dekke kostnader til fritidsaktivitet for barn i familier som
- 158 har behov for dette
- 159 ○ Særlige tiltak i delbydeler/områder med lav deltakelse i fritidsaktivitet
- 160 ○ Særlig oppfølging på prioriterte skoler (etter eksempel fra Vahl skole)
- 161 ▪ Egen støtte til familie- og fritidskoordinatorer
- 162 ▪ Samarbeid med lokale fritidsaktiviteter om inkludering av disse i AKS for 1.-4.
- 163 klasse
- 164 ▪ Målrettede tiltak for at barn i 5. -7. klasse skal delta i ordinære organiserte
- 165 fritidsaktiviteter utenfor skole
- 166 • Barn med funksjonsnedsettelse
- 167 ○ Det skal etableres egne tall på deltakelse i fritidsaktivitet blant barn bosatt i Oslo med
- 168 funksjonsnedsettelse.

169 Unge i arbeid

- 170 • Foreslå et pilotprosjekt der kommunen kan nekte mennesker utenfor arbeidslivet økonomiske
- 171 ytelser dersom vedkommende ikke ønsker å påta seg arbeid NAV finner vedkommende i
- 172 stand til.
- 173 ○ Gå gjennom arbeidsoppgaver utført av offentlig ansatte, og se hvilke oppgaver som
- 174 kan gjøres av ukvalifiserte (og som derfor kan tilbys arbeidssøkere som ikke har
- 175 kommet i annet arbeid).
- 176 • Etablere mer kunnskap om effekt av tiltak for å få personer i arbeid.
- 177 ○ Bruke effektkontrakter / Prioritere kontrakter med private aktører med høyere effekt
- 178 (der det blir tatt hensyn til at faktorer hos arbeidssøker kan gjøre det
- 179 lettere/vanskeligere å få effekt).
- 180 ○ Gi økonomiske gevinster til arbeidstaker fremfor arbeidsgiver når mennesker utenfor
- 181 arbeidslivet prøver seg i arbeidslivet. [Forslag fra mindretallet (Arina), resterende
- 182 utvalgsmedlemmer støtter ikke forslaget]:

183 Norskopplæring / introduksjonsprogrammet

- 184 • Norskopplæringen i introduksjonsprogrammet
- 185 ○ Måle norskkunnskapen blant deltakerne gjennom hele introduksjonsprogrammet.
- 186 ○ Etablere rammer for å dele opp den voksne elevgruppen som lærer norsk inn i ulike
- 187 delgrupper som har ulike vilkår for å lære norsk, og følgelig vil ha nytte av å få ulik
- 188 opplæring
- 189 • Personer med lav norskkunnskap som mottar offentlige ytelser
- 190 ○ Vurdere krav til deltakelse i norskopplæring, for innvandrere med dårlig
- 191 norskkunnskap, for å motta økonomisk støtte videre.
- 192 • Introduksjonsprogrammet i Oslo skal sikre at personer utsatt for negativ sosial kontroll vet
- 193 hvordan de kan hindre dette.

194 Barnehage

- 195 • Flere barn bør starte i barnehage før de er 2 år, med bakgrunn i den forskningsbaserte
- 196 kunnskapen om positiv effekt av tidlig start i barnehage.
- 197 ○ Målrettede tiltak for å øke andelen 2-åringene som går i barnehage i utsatte
- 198 delbydeler/områder, inkludert oppfølging av foreldre, særlig mødre.
- 199 • Flere barn bør lære mer norsk i barnehagen (Barn i familier der det ikke snakkes norsk
- 200 hjemme)
- 201 ○ Målrettede tiltak i delbydeler/områder med høyere andel barn i barnehagealder med
- 202 lav norskkunnskap

203 Språkkunnskap ved skolestart

- 204 • Kunnskap om delbydeler/områder med lavere norskkunnskap ved skolestart
- 205 • Målrettede tiltak i disse områdene
- 206 ○ Med måling av effekt av tiltak

207 Skole

- 208 • Skolebytte
- 209 ○ Unngå at barn må bytte skole flere ganger i barneskolen
- 210 ○ Særlig unngå at barn i familier som mottar økonomisk sosialhjelp må bytte skole
- 211 ▪ Se på tildelinger av kommunal bolig
- 212 ▪ Se på andre krav fra Nav
- 213 • Leksehjelp
- 214 ○ Sikre tilbud om leksehjelp for barn i familier som kan ha vansker med å hjelpe med
- 215 lekser i hjemmet
- 216 ○ Vurdere hvilke tiltak som bidrar til at barn i familier som ikke tar imot tilbud om
- 217 leksehjelp likevel kan få dette tilbudet
- 218 • Deltakelse i sommerskole blant utsatte barn
- 219 ○ Det bør (om det ikke allerede eksisterer) etableres tall som gir informasjon om
- 220 deltakelse i sommerskolen blant utsatte barn
- 221 ○ Som igjen følges opp med tiltak for å målrettet øke denne deltakelsen.

222 Barn i alvorlig eller gjentakende kriminalitet

- 223 • I tillegg til Oslomodellen for én-til-én-oppfølging av unge i aldersgruppen 12-18 år, skal det
- 224 etableres rammer for strukturell oppfølging av en større gruppe barn som er i risiko for å
- 225 havne i alvorlig eller gjentakende kriminalitet.
- 226 • Det skal som del av det kriminalitetsforebyggende arbeidet etableres risikoprofiler som blir
- 227 brukt til å målrette forebyggende innsats

228 “Forebygging”

- 229 • Høyre skal i 2027-2031 som hovedregel ikke bruke penger til “forebyggende tiltak” uten at
- 230 ○ Det er gjort en faglig vurdering av hvordan det konkrete tiltaket forebygger noe
- 231 uønsket
- 232 ○ Det er vurdert forskingsinnsats eller lignende for å få mer kunnskap om tiltakets effekt
- 233 ○ Det er gjort en vurdering av tiltaket opp mot andre mulige/alternative tiltak
- 234 • Høyre skal i 2027-2031 prioritere tiltak som har effekt for mange, og ikke prioritere tiltak som
- 235 framstår “nye og spennende” uten å ha et klart potensiale for å kunne skaleres opp eller bidra
- 236 til kunnskap som har konsekvenser for mange

237 Forskningsbaserte tiltak

- 238 • Høyre skal i 2027-2031 alltid vurdere
- 239 ○ Finnes det forskningsbasert kunnskap som tilsier at dette er god bruk av penger?
- 240 ○ Kan vi som del av et tiltak bidra til mer forskning og kunnskap om effekten av tiltaket?
- 241 ○ (Høyre skal i utgangspunktet ikke sette av midler til tiltak uten at minst ett av de to
- 242 foregående punktene er ivaretatt)

243 Samarbeid med forskningsinstitusjoner

- 244 • Høyre vil legge til rette for at OsloMet-Holmlia videreføres, og oppmuntre til lignende
- 245 samarbeidsformer med andre utdanningsinstitusjoner.
- 246 • Høyre vil initiere lignende samarbeid i Groruddalen
- 247